

Nr 176.

Av herr **Lindhagen**, om undersökning, i vad mån inom vårt land behöfvlig söndagsvila utan berättigad anledning åsidosättes.

År 1910 framfördes av mig en av socialdemokratiska riksdagsgruppens samtliga medlemmar undertecknad motion om söndagsvila. Till den utförliga motiveringen tillåter jag mig här allenast hänvisa.

Lagutskottet beslöt enhälligt under Ernst Tryggers ordförandeskap i anslutning till motionens yrkande hemställa, att riksdagen måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa undersökning, i vad mån inom vårt land behöfvlig söndagsvila utan berättigad anledning åsidosättes, särskilt inom industri, handel och andra närliggande arbetsområden, ävensom, därest utredningen skulle därtill giva anledning, för riksdagen framlägga erforderligt lagförslag i ämnet. Detta blev också riksdagens beslut.

Mig veterligen har sedermera inget allvarligt åtgjorts med anledning av denna riksdagsskrivelse trots åtskilliga påminnelser.

Man kan emellertid befara, att tillståndet ingalunda förbättrats utan snarare försämrats. I de anglosachsiska länderna och på den skandinaviska halvön har kravet på söndagsvila uppburits och upprätthållits av den allmänna meningen. Någon särskild lagstiftning om söndagsvila har därför icke ifrågakommit. Stadgandet i strafflagens 7 kap. 3 § är egentligen endast en bekräftelse av ett i religiöst intresse och av ett socialt behov uppkommet bruk. Detta lagrum bestämmer bötestraff för den, som å söndags- eller högtidsdag mellan kl. 6 om morgonen och kl. 9 om aftonen idkar hantverk eller annat arbete, som kan tåla uppskov, utan det sker till egen eller annans nödortf. Samma straff stadgas vidare, om kramlåda eller annan dylik bod å sådan sabbatstid till salu öppnas. Förbudet att å sabbatstid till salu öppna kramlåda har alltid strängt upprätthållits av myndigheterna. Det övriga mera generella förbudets effektivitet har däremot sällan kontrollerats. Några uppseendeväckande överträdelser ha icke framträtt i det offentliga och man har förnuftigt nog låtit den stora allmänheten avgöra efter sitt eget tycke, vad den ansett vara arbete till egen eller annans nödortf.

Emellertid har med industrins och samfärdselns utveckling den nationella traditionen också lidit väsentligt avbräck. Arbetarrörelsen har visserligen framtvungit lagstiftning om en normal arbetsdag. Vid sidan av denna lagstiftning står dock frågan om söndagsvila såsom en sak för sig, vilket ock betonades i internationalens gamla program.

Ett klart utsuddande av söndagsvilans tradition föreligger ock på arbetsområden, där lagstiftningen om normal arbetsdag ej förmått göra sig gällande. Till denna kategori hör till stor del de affärsanställda. Bankväsendets personal exempelvis exploateras mångenstädes ganska hänsynslöst både i själva bankrörelsen och på notariatavdelningarna. Tjänstemännen få slava icke blott söckendagar utan ock söndagar och vanligen ända till 12 timmar dagligen. Övertidsbetalning till deras i och för sig låga lön ifrågakommer ibland icke ens.

Personalens välbehövlige vila och rekreation om söndagarna borde icke på sådant sätt få berövas dem. Här föreligger nu också ett område, på vilket sålunda arbetstillfällena böra ökas genom skälig anställning av en tillräcklig personal, i stället för att arbetet oskäligt hopas på en otillräcklig personal.

Således även här ett bidrag till lindring av arbetslösheten. De många små bäckarna må ej föraktas. Vad som kan göras till och med för en enda arbetslös är en stor sak för denne.

På grund av vad sålunda anförts synas mig fullgiltiga skäl föreligga, att riksdagen upprepar sin åsidosatta framställning från 1910. Det hemställes sålunda ånyo,

att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa undersökning, i vad mån inom vårt land behövlige söndagsvila utan berättigad anledning åsidosättes, särskilt inom industri, handel och andra närliggande arbetsområden, ävensom, därest utredningen skulle därtill giva anledning, för riksdagen framlägga erforderligt lagförslag i ämnet.

Stockholm den 22 januari 1931.

Carl Lindhagen.